

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษ ในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลก

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษ ในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก

1.1.2 เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษ ในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก

1.1.3 เพื่อศึกษา ปัญหาและ อุปสรรค ในกระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษ ในหน่วยทหารจังหวัดพิษณุโลก

1.1.4 เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษ ในหน่วยทหารจังหวัดพิษณุโลก

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลก จำนวน 9,216 คน , คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลก จำนวน 420 คน และ ผู้บังคับบัญชาของสมาชิกแต่ละกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลก จำนวน 28 นาย

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการครั้งนี้ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม คือ

1. สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 370 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคร์จซีและมอร์แกน (Krejcie,R.V. and Morgan,D.W. 1970)

2. คณะกรรมการชุมชน ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจงชุมชนละ 2 คนรวมจำนวน 56 คน

3. ผู้บังคับบัญชาของสมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลก ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมดจำนวน 28 คน โดยเลือกทั้งหมด รวมกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 454 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม ชนิดปลายเปิด , ปลายเปิด และ แบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับ

1) คณะกรรมการ 2) สมาชิก และ 3) ผู้บังคับบัญชา โดยมีเนื้อหาของแต่ละด้านดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหารจังหวัดพิษณุโลก

2. แบบสัมภาษณ์ สำหรับ ผู้บังคับบัญชา และประธานคณะกรรมการกองทุนชุมชน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร

ผู้ประเมินส่งแบบสอบถามจำนวน 454 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 419 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.29 ของจำนวนทั้งหมด และแบบสัมภาษณ์จำนวน 140 ฉบับ ได้รับกลับคืนทั้งหมด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ทั้งหมด

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลส่วนตัวของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรมีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา อายุระหว่าง 31-40 ปี มีประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่ระหว่าง 21-30 ปี มีสถานภาพสมรส และมีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่

คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่พักอยู่ในค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถเป็นส่วนใหญ่ เป็นข้าราชการทหารชั้นประทวนมากที่สุด รองลงมาเป็นข้าราชการพลเรือน และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีอายุระหว่าง 31-40 ปี เป็นส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ทำงาน ระหว่าง 11-20 และมีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 หรือเทียบเท่า รองลงมาได้แก่ระดับปริญญาตรี

สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่พักอยู่ในค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นข้าราชการทหารชั้นประทวนมากที่สุด รองลงมาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และมีประสบการณ์ทำงาน ระหว่าง 11-20 ปี สถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 หรือเทียบเท่า รองลงมาได้แก่ระดับปริญญาตรี

1.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก

โดยภาพรวมแล้วในด้านปัจจัยเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถแยกรายละเอียด ปัจจัยเบื้องต้นในแต่ละด้านให้ทราบ รายละเอียดดังนี้

1) ปัจจัยเบื้องต้นด้านนโยบาย มีความคิดเห็นเป็นภาพรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง รายละเอียดดังนี้

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในปัจจัยเบื้องต้นด้านนโยบายนั้นมีความเหมาะสมในระดับ มาก โดยเฉพาะในเรื่องที่สมาชิกทราบและเข้าใจในนโยบายของกองทุน

คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในปัจจัยเบื้องต้นด้านนโยบายนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องที่สมาชิกทราบและเข้าใจในนโยบายของกองทุน

สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในปัจจัยเบื้องต้นด้านนโยบายนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องที่สมาชิกทราบและเข้าใจในนโยบายของกองทุน

2) ปัจจัยเบื้องต้นด้าน ความพร้อมสมาชิก และคณะกรรมการมีความคิดเห็นเป็นภาพรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง รายละเอียดดังนี้

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในปัจจัยเบื้องต้นด้านความพร้อมสมาชิก และคณะกรรมการนั้นมีความเหมาะสมในระดับ มาก โดยเฉพาะในเรื่องการมีคุณสมบัติและความรู้ตามที่กองทุนกำหนด

คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในปัจจัยเบื้องต้นด้านความพร้อมสมาชิก และคณะกรรมการนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องที่สมาชิกและคณะกรรมการมีการเตรียมการในการทำงานกองทุน

สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในปัจจัยเบื้องต้นด้านความพร้อมสมาชิก และคณะกรรมการนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องที่สมาชิกและคณะกรรมการต้องมีการตระหนักในการทำงาน

3) ปัจจัยเบื้องต้นด้าน งบประมาณในการดำเนินงานกองทุนมีความคิดเห็นเป็นภาพรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง รายละเอียดดังนี้

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในปัจจัยเบื้องต้นงบประมาณในการดำเนินงานกองทุนนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องงบประมาณเพียงพอสำหรับจัดสรรเงินกู้ตามที่กองทุนกำหนด

คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในปัจจัยเบื้องต้นด้านงบประมาณในการดำเนินงานกองทุนนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องมีการจัดสรรเงินกู้ให้สมาชิกตามที่กองทุนกำหนด

สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในปัจจัยเบื้องต้นด้านงบประมาณในการดำเนินงานกองทุนนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องมีการจัดสรรเงินกู้ให้สมาชิกตามที่กองทุนกำหนด

4) ปัจจัยเบื้องต้นด้าน สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงานกองทุน โดยมีความคิดเห็นเป็นภาพรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับ **ปานกลาง**

ทั้งผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุน คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นเหมือนกันว่าในปัจจัยเบื้องต้นปัจจัยเบื้องต้นด้าน สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงานกองทุนนั้นมีความเหมาะสมในระดับ **ปานกลาง** โดยเฉพาะในเรื่องความสะดวกของสถานที่

5) ปัจจัยเบื้องต้นด้าน จำนวนยอดสมาชิกที่เข้าร่วมในกองทุน โดยมีความคิดเห็นเป็นภาพรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับ **ปานกลาง**

ทั้งผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุน คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นเหมือนกันว่าในปัจจัยเบื้องต้นปัจจัยเบื้องต้นด้าน จำนวนยอดสมาชิกที่เข้าร่วมในกองทุนนั้นมีความเหมาะสมในระดับ **ปานกลาง** โดยเฉพาะในเรื่องมีจำนวนยอดสมาชิกครบตามที่กองทุนกำหนด

1.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนกองทัพบกในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในด้านกระบวนการดำเนินงานนั้นมีความเหมาะสมในระดับ **ปานกลาง** ซึ่งสามารถแยกรายละเอียด เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลกให้ทราบ รายละเอียดดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการ ภาพรวมมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับ **ปานกลาง** ดังนี้

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในด้านการบริหารจัดการในการดำเนินงานกองทุนนั้นมีความเหมาะสมในระดับ **ปานกลาง** โดยเฉพาะในเรื่องมีการจัดการประชุมที่สมาชิกให้ความร่วมมือการวางแผนเมื่อมีการได้รับเงินและมีการสรุปผลการทำงานตามระยะเวลาที่กำหนด

คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าในด้านการบริหารจัดการในการดำเนินงานกองทุนนั้นมีความเหมาะสมในระดับ

ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องมีการสรุปผลการทำงานให้สมาชิกทราบและแก้ไขปรับปรุง รวมทั้ง มีการประสานงานระหว่างสมาชิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าเป็นด้านการบริหารจัดการในการดำเนินงานกองทุนนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องมีการจัดระบบการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน สมาชิกมีส่วนร่วม และ มีการจัดประชุมที่สมาชิกให้ความร่วมมือในการประชุม

2) ด้านการดำเนินงานกองทุนชุมชนในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลก ภาพรวมมีความคิดเห็นว่าเป็นระดับปานกลาง ดังนี้

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าเป็นด้านกระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลกนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องการที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎของกองทุน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มทักษะให้สมาชิก

คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าเป็นด้านกระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลกนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่อง การคัดสรรคณะกรรมการ และสมาชิกตามที่กำหนด การจัดสรรเงินที่ถูกต้องและ การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎที่มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติตามได้

สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าเป็นด้านกระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลกนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องมีการจัดระบบการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน สมาชิกมีส่วนร่วม และ มีการจัดประชุมที่สมาชิกให้ความร่วมมือในการประชุม

3) ด้านกิจกรรมตามหลักชุมชนเข้มแข็ง ภาพรวมมีความคิดเห็นว่าเป็นระดับปานกลาง ดังนี้

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าเป็นด้านกิจกรรมพัฒนาตามหลักชุมชนเข้มแข็งในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลกนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องการแบ่งงานตามความรับผิดชอบในกองทุน การเรียนรู้ร่วมกันโดยสมาชิกมีส่วนร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการประสานความร่วมมือสร้างเครือข่ายกับชุมชนข้างเคียง

คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าเป็นด้านกิจกรรมพัฒนาตามหลักชุมชนเข้มแข็งในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลกนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในการสร้างความสามารถโดย กองทุนทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้และสร้างงานในสังคม การจัดและเข้าร่วมประชุม รวมถึงทำให้เกิดการสร้างจิตสำนึกเข้าใจเป้าหมาย เรียนรู้และช่วยกันทำงานของกองทุน

สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นว่าเป็นด้านกิจกรรมพัฒนาตามหลักชุมชนเข้มแข็งในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลกนั้นมีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องการแบ่งหน้าที่กันทำงานของกองทุน การจัดและเข้าร่วมประชุม รวมทั้งสร้างความสามารถให้สมาชิกสร้างอาชีพ พึ่งตนเองและเรียนรู้การทำงานในกองทุน

1.3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก

1) ความพึงพอใจ ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ ในระดับปานกลาง รายละเอียดดังนี้

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็น ความพึงพอใจ ในระดับ ปานกลาง โดยควรมีการขยายการจัดตั้งกองทุนเพิ่มเติมต่อไปมากที่สุด

คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็น เกี่ยวกับ ความพึงพอใจ ในระดับ ปานกลาง โดยต้องการให้มีการดำเนินงานกองทุนต่อไป สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็น เกี่ยวกับ ความพึงพอใจ ในระดับ ปานกลาง โดยต้องการให้มีการดำเนินงานกองทุนต่อไป เช่นเดียวกันกับคณะกรรมการ

2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ ในระดับปานกลาง รายละเอียดดังนี้

ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินการจัดตั้งกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในระดับ ปานกลาง โดยควรมีการแก้ไขในเรื่องการประสานงานมากที่สุด ทั้งต่างชุมชน การศึกษารูปแบบการดำเนินงานจากภายนอกหน่วยทหาร และการได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในกิจกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างในเรื่องบุคลากร โดยมีรายละเอียดเฉพาะในเรื่องสมาชิกและคณะกรรมการไม่สามารถดำเนินงานได้เต็มที่เพราะมีงานประจำ และ

เรื่องสมาชิกยังขาดความรู้ที่จะบริหารงานของตนเองเมื่อได้รับการอนุมัติเงินกองทุน ซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถแก้ไขได้ถ้ามีการจัดสรรเวลาที่เหมาะสม และศึกษาในกิจกรรมและทำความเข้าใจกับหลักเกณฑ์ของกองทุนมากขึ้น

คณะกรรมการกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในระดับ ปานกลาง โดยควรมี การปรับปรุงเรื่องการบริหารจัดการมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องรูปแบบการดำเนินงานกองทุนกับ ชุมชนแบบทหาร และสถานที่ในการพัฒนาการทำงานของกองทุน

สมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในระดับ ปานกลาง โดยควรมีการแก้ไขในเรื่อง การประสานงานของภายนอกและภายในกองทุนมากที่สุด การศึกษารูปแบบการดำเนินงานจาก ภายนอกหน่วยทหาร และการได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในกิจกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

1.3.5 ผลการสัมภาษณ์แนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานกองทุนชุมชน กองทัพบกในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก

จากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหาร และคณะกรรมการที่ ดำเนินการจัดตั้ง และสมาชิกกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก ได้ผลดังนี้

1) เรื่องปัจจัยเบื้องต้น ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดได้แก่ นโยบาย ส่วนที่ควรมีการแก้ไขมากที่สุดได้แก่ สถานที่ในการดำเนินงาน และมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม คือ อยากให้มีการเพิ่มการจัดสรรเงินมากขึ้น จัดซื้อ อุปกรณ์ประจำสำนักงานต่างๆ จัดอบรมสำหรับ สมาชิกที่ผ่านหลักเกณฑ์เพื่อให้เข้าใจการปฏิบัติก่อนจะได้รับการจัดสรรเงิน สูดท้ายความมีสถานที่ ประชุมที่มีความสะดวกและมีอุปกรณ์ในการประชุมมากขึ้น เช่น โทรทัศน์ เครื่องฉาย เพิ่มเติม

2) เรื่องสมาชิกและคณะกรรมการ มีความคิดเห็นว่าจะควรมีความเข้าใจใน กองทุนมากที่สุด

3) เรื่อง งบประมาณ มีความคิดเห็นว่างบประมาณในการดำเนินงาน กองทุนมีน้อยเป็นส่วนใหญ่

4) เรื่องกระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลก มีความคิดเห็น ว่า กิจกรรมพัฒนาตามหลักชุมชนเข้มแข็งมีความเหมาะสม โดยกรมมีส่วนร่วม จากสมาชิก ในการบริหารจัดการงานของกิจกรรม และกระบวนการดำเนินงานที่ต้องมี การแก้ไขมากที่สุด คือ การบริหารจัดการ และมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม คือ มีความคิดเห็นปัจจัย เพิ่มเติมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานที่ได้จากการสัมภาษณ์โดย คิดว่าเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเป็น

เวลาต้องดูแลครอบครัว และพักผ่อนจากการทำงานประจำมากที่สุด และ อยากปรับปรุงสถานที่ทำการชุมชนให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมดึงดูด สูดท้าย จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมควรกล้าพูดกล้าแสดงออกในความคิดของตนเอง

5) เรื่องความพอใจกับกองทุน โดยภาพรวมแล้ว ความคิดเห็นว่ามีความพอใจในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ และมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม คือ มีความคิดเห็นเพิ่มเติมที่ได้จากการสัมภาษณ์โดย คิดว่าได้รับเงินเพื่อมาแก้ปัญหาในการสร้างรายได้มากที่สุด และได้เข้ากิจกรรม มีเพื่อนร่วมงาน ได้รับความรู้ แนวทางในการประกอบอาชีพ สูดท้าย ไม่ว่าจะงาน

6) เรื่องปัจจัยเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นได้แก่ เวลา รองลงมาได้แก่จำนวนสมาชิก และสถานที่ และมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม คือ เวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นเวลาส่วนตัวที่ต้องดูแลครอบครัว ควรปรับปรุงบรรยากาศของที่ทำการกองทุน และจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ควรมีส่วนร่วมในการกล้าแสดงออกมากกว่านี้

7) ปัญหาและอุปสรรคอื่นๆเพิ่มเติม

ปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือ ควรสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ ในการทำกิจกรรมร่วมกัน มากที่สุด และ ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแล ควรติดตามและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด มีสมาชิกบางคนไม่มีการปฏิบัติในโครงการที่เสนอขอเงิน แต่ได้รับการจัดสรรจากกองทุน ประธานกองทุนโดยส่วนใหญ่ที่ได้รับคัดเลือก มีงานประจำที่สำคัญทำให้ขาดการกำกับดูแล ในรายละเอียดของสมาชิก สูดท้าย ต้องแบ่งคนทำงานให้มีหน้าที่ และรับผิดชอบชัดเจนมากขึ้น

8) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือ ควรมีงบประมาณในการดำเนินงานทางธุรการ เช่น ซื่ออุปกรณ์ดำเนินการทางเอกสาร ปรับปรุงที่ทำการกองทุน เป็นต้น มากที่สุด หน่วยงานของรัฐบาลต้องจัดอบรม ให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการกองทุน สูดท้าย ควรมีการตรวจจากหน่วยงานที่ต้องการเห็นผล จากโครงการที่นำเสนอจากสมาชิก และผลงานที่เกิดขึ้นจากสถานที่จริง

2. การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การประเมินการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลก มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 เรื่องปัจจัยเบื้องต้น ในการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลกนั้น โดยภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีความเหมาะสม มากได้แก่ **ด้านนโยบาย** สมาชิกในกองทุนได้ให้ความสำคัญในการรับทราบนโยบายกองทุนชุมชน หมู่บ้านซึ่งเป็นกองทุนตามนโยบายของรัฐบาลที่มอบให้กำลังพลของกองทัพบก ได้ตั้งเป็นกองทุน ชุมชนของครอบครัวทหาร และเรื่องที่มีความเหมาะสมรองลงมาได้แก่ ความเหมาะสม **ด้านความพร้อม** ของสมาชิก และคณะกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติครบตามที่กองทุนกำหนด มีการเตรียมความพร้อม และตระหนักในการทำงาน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่ากองทุนชุมชนกองทัพบกใน หน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก เป็นกองทุนที่เกิดขึ้นใหม่ ถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับชุมชนในค่าย ทหาร ซึ่งได้รับการอนุมัติจัดสรรเงินภายหลังจากที่กองทุนหมู่บ้านทั่วประเทศที่มีความพร้อมได้รับการอนุมัติ สมาชิกจึงมีความสนใจมากเป็นพิเศษ และบางส่วนต้องการกู้ยืมเงินเพื่อไปประกอบ อาชีพเพิ่มเติมอย่างแท้จริง ผลที่ตามมาคือ เกิดความตื่นตัวในการที่ได้เป็นสมาชิก ทำให้เกิดการ เรียนรู้ ทำให้การคัดเลือกคณะกรรมการของกองทุนเป็นไปตามกำหนดกฎเกณฑ์ที่ตั้ง และเป็นไป ตามมติที่สมาชิกต้องการผลที่ได้จึงสอดคล้องกับพงษ์สันต์ คุ่มสอาด (2542 : 21) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของกรรมการไว้ว่า โปร่งใส คือ ตรวจสอบได้ ไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน เป็นผู้รับฟังที่ดี คือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และกระจายอำนาจเป็นผู้ปฏิบัติที่ดี คือ ปฏิบัติตาม ข้อตกลง มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นและตั้งใจทำงานให้กลุ่ม (สมาชิก) และส่วนรวม มีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดี และประสานงานได้ความสามารถในการทำงาน และสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544) ได้กำหนด ความสามารถในการทำงานของกรรมการไว้ 4 ประการ คือ สามารถบริหารจัดการตนเองได้ดี มีความผูกพันต่อองค์กร เสริมสร้างศักยภาพและทุ่มเทตน และมีความกล้า

นอกจากนี้การที่จะเพิ่มเติมศักยภาพความพร้อมของคณะกรรมการและสมาชิกนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและการดำรงอยู่ขององค์กรนั้น รัฐบาล หรือหน่วยงานที่ รับผิดชอบต้องส่งเสริมการพัฒนาความสามารถของบุคคลเหล่านี้ให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้เกิดการแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนางานองค์กรที่ตนเป็นผู้นำกลุ่มให้เกิดความสำเร็จต่อไป

ด้านงบประมาณในการดำเนินงานกองทุน พบว่างบประมาณที่ได้รับไม่มากหรือน้อย เกินไป เพราะสามารถจัดสรรได้ครบตามที่สมาชิกต้องการและเป็นไปตามที่กองทุนกำหนด แต่ใน ผลการสัมภาษณ์ซึ่งได้รับข้อมูลเพิ่มเติม จะเห็นว่าสมาชิกยังคงต้องการกู้เงินเพิ่มเติมจากที่ได้รับการ

จัดสรรของแต่ละกองทุน นั้นก็คือยังอยากให้รัฐอนุมัติวงเงินมากกว่า 1 ล้านบาท เพื่อที่แต่ละคนจะได้วงเงินในการกู้มากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า สมาชิกยังไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ที่แท้จริงว่าเงินที่ได้ใช้เพื่อพัฒนาอาชีพที่สามารถพึ่งพาตนเอง และเป็นชุมชนเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้เงินกู้จำนวนมาก และเป็นภาระในการปลดเปลื้องหนี้สินในภายภาคหน้า จุดนี้ทางรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งทำความเข้าใจอย่างแท้จริง ในการนำเงินกู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตาม นโยบาย ปรัชญา และวัตถุประสงค์ ของรัฐบาลที่ตั้งไว้มิเช่นนั้นอาจจะทำให้เกิดผลในทางตรงข้ามกับที่รัฐตั้งไว้ และจะกลายเป็นปัญหาที่สำคัญตามมาต่อไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศันสนีย์ นิงพานิช (2542) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาของคณะกรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน กรมอนามัย : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางในกิจกรรมการตัดสินใจ การดำเนินการ และการประเมินผล มีส่วนร่วมระดับต่ำในกิจกรรมการรับผลประโยชน์ ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาอุปสรรคในการบริหารการพัฒนากิจการประปาหมู่บ้าน พบว่าส่วนมาก กรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้านไม่ผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน และมีบทบาทในการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน กองทุนพัฒนากิจการประปาหมู่บ้านไม่มีความมั่นคงทางการเงินในการที่จะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัสดุอุปกรณ์ การสนับสนุนอื่นๆ จากภาครัฐมีไม่เพียงพอ การบริหารจัดการพบว่า มีรูปแบบการบริหารจัดการต่างไปจากแนวทางบริหารที่กรมอนามัยกำหนด การจัดทำบัญชีรายงาไม่สมบูรณ์ ค่าตอบแทนคณะกรรมการบริหารกิจการประปามีน้อยมาก สมาชิกผู้ใช้น้ำและคณะกรรมการผู้บริหารกิจการประปาไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน

ด้านสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงานกองทุน พบว่าสถานที่ที่ใช้ในการจัดทำกิจกรรมของกองทุนในทุกๆด้าน เหมาะสมระดับปานกลาง นั่นคือมีความสะดวกตามสภาพของชุมชน ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินงานของกองทุนที่จัดตั้งขึ้นมาไม่มีสถานที่ดำเนินงานที่มั่นคง ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า กองทุนที่จัดตั้งได้รับงบประมาณ ในส่วนที่จะต้องให้สมาชิกการจัดสรรเงินกู้ยืม ฉะนั้นผู้ที่เป็นประธานกองทุนจะต้องทำหน้าที่ในการจัดหาสถานที่ชั่วคราวในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การประชุม การอบรม การพบปะ ซึ่งต้องแสวงประโยชน์กับผู้นำในหมู่บ้านและข้าราชการในพื้นที่ที่จะช่วยประสานหาสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว ซึ่งสิ่งนี้เองทางรัฐทราบและเข้าใจ แต่ต้องการให้ชุมชนในห้องที่แสวงประโยชน์ในการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่เดิมให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ฉะนั้นจะต้องทำความเข้าใจและแจ้งให้หัวหน้าหน่วยในพื้นที่ชุมชนคอยช่วยเหลือในเรื่องนี้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ อรวรรณ สมทรัพย์ (2539) ได้ศึกษา เรื่องการพึ่งตนเองของชุมชนด้าน

สาธารณสุข : กรณีศึกษาศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนสองแห่ง ในอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของ ศสมช. ได้แก่ การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสื่อสาร และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชน ประเด็นที่ควรปรับเปลี่ยนได้แก่ การจัดตั้ง ศสมช. ควรคัดเลือกหมู่บ้านที่มีความพร้อมในการพัฒนาสูง เตรียมชุมชนให้ตระหนักถึงความสำคัญ ตลอดจนเข้าใจกระบวนการดำเนินงานของ ศสมช. และคัดเลือกสถานที่ตั้งที่เป็นเอกเทศ หรือตั้งในที่สาธารณะ โดยการตัดสินใจของชุมชน การดำเนินงานตามภารกิจและโครงสร้าง การสนับสนุนจากหน่วยงานนอกชุมชน หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และวิชาการ แก่ ศสมช. อย่างเพียงพอและเหมาะสม ตามสภาพความจำเป็นของแต่ละหมู่บ้าน

2.2 เรื่องกระบวนการดำเนินงาน กองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลก นั้น โดยภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยในรายละเอียดเรื่องที่มีความเห็นระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนอย่างมีขั้นตอน การร่วมมือในการประชุม ประสานและสรุปผลการแก้ไขการดำเนินงาน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า สมาชิกจำนวนมากมีความต้องการที่จะได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุน จึงให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น ร่วมทำกิจกรรมต่างๆมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สนั่น ธรรมย์ (2543) ได้ศึกษา โครงการความเข้มแข็งขององค์กรต่อการดำเนินงานประชาคมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมดำเนินงานประชาคมสุขภาพตำบล ประกอบด้วย การสำรวจ การประชุม การวางแผนร่วมกัน การสร้างเครือข่ายการพัฒนา การระดมทุน การรับการสนับสนุนงบประมาณ การรับทราบข้อมูล การพึ่งตนเอง และการประเมินผลการพัฒนา และสมสุข บุญญาบัญชา (2544) ได้กล่าวว่าในระดับชุมชนนั้น ชาวบ้านจะต้องร่วมกันจัดระบบภายในชุมชนให้เกิดความพร้อมในการรองรับการบริหารจัดการกองทุนไม่ว่าจะเป็นตัวองค์กรเอง องค์กรความรู้ ระบบการจัดการ รวมทั้งคุณธรรมขององค์กรเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจริง ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมรู้เห็น ร่วมกันทำ ไม่ใช่มีผู้ได้รับประโยชน์เพียงไม่กี่คนเท่านั้น (อ้างอิงจาก สุวัฒน์ คงแป้น. 2544) และ พิทยา บวรวัฒนา (2541) นำเสนอหลักการบริหารจัดการไว้ดังนี้ มีระเบียบ การแบ่งหน้าที่ อำนาจ ความเป็นเอกภาพ สายการบังคับบัญชา ความเสมอภาค ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมและความริเริ่มสร้างสรรค์ สามัคคี ยังสอดคล้องกับชวินทร์ ชูณหพันทรัพย์ (2544) กับ ชงชัย สันติวงษ์ (2540) ได้กล่าวว่ากลยุทธ์ในเชิงของการบริหารจัดการกระบวนการที่มีการจัดทำอย่างต่อเนื่อง วิธีการหรือแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเพื่อให้เกิดข้อได้เปรียบและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์อันใดอันหนึ่งหรือหลายๆ โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่มี

ผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรเพื่อให้การทำงานสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้

ในทางตรงกันข้ามควรเน้นย้ำให้สมาชิกที่นอกจากจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแล้วจะต้องมีความกระตือรือร้นเมื่อได้รับกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกัน หรือข้อกำหนดในการปฏิบัติร่วมกัน ควรมีการพัฒนาระบบตรวจสอบให้คำแนะนำในการปฏิบัติ อบรมสมาชิกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในอุปสรรค หรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลกองทุนจะต้องเพิ่มเติมศักยภาพความเป็นผู้นำ และความรู้ในการบริหารจัดการ เพื่อจะได้เป็นผู้กำหนดทิศทางในการทำงานของกองทุนให้บรรลุผลในท้ายที่สุดร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงศ์ (2540 : 35) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการว่า คือ แนวคิดของหัวหน้า หรือผู้นำที่ต้องกระทำ เพื่อให้กลุ่มต่างๆ ที่มีคนหมู่มากอยู่ด้วยกัน และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จนสำเร็จผลโดยประสิทธิภาพ กล่าวอย่างง่าย ๆ การบริหารก็คือ การทำงานให้เสร็จลงได้โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำให้เสร็จนั่นเอง และสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2542 : 23) ได้กล่าวในบทสรุปว่า กลยุทธ์การบริหาร คือ การวางแผนการทำงานที่มอบหมายให้คณะกรรมการได้ทำงานกันทุกคน และตรงกับความรู้ความสามารถ มีหลักการบริหาร โดยคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารและการตัดสินใจ มีวิธีการให้คณะกรรมการให้ความร่วมมือในการทำงาน มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิก มีการจัดทำเอกสารของกองทุนให้ดำเนินงานให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบันและมีความสะดวกในการทำงาน

หน่วยงานทางราชการต้องตระหนักว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งกองทุนยังไม่เคยบริหารเงินมาก่อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่เพียงแต่จะร่วมมือกันในการทำงานเท่านั้น ยังต้องมีประสบการณ์ในการทำงานในสภาวะปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ คงแป้น (2544:263) กล่าวว่า 10 กว่าปีที่ผ่านมา ชาวบ้านได้มีโอกาสบริหารกองทุนของพวกเขาเอง โดยการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มการเงินชาวบ้านขึ้นมาในชุมชนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในลักษณะต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้ชาวบ้านได้รวมความคิดเพื่อทำงานร่วมกันเท่านั้นแต่ยังส่งผลให้ชาวบ้านสั่งสมประสบการณ์ในการจัดการกองทุนและพัฒนาความสามารถในการนำดอกผลของกองทุนไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนได้อย่างครบวงจรแต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าองค์กรชุมชนจะมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการกองทุนมาร่วม 10 ปี แต่ยังมีองค์ประกอบสำคัญอีกหลายประการที่อาจจะทำให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้านละ 1 ล้านบาทนี้ไม่ราบรื่นหรือมีอุปสรรค เพราะมีหมู่บ้านมากกว่าครึ่งหนึ่งที่ยังไม่เคยบริหารการเงินมาก่อน แต่ที่สำคัญก็คือ กลไกเดิมของรัฐไม่ว่าจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. และการเมืองท้องถิ่นซึ่งมีอิทธิพลในท้องถิ่นซึ่งในขณะนี้ทั้ง

นักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองส่วนกลาง ข้าราชการ เป็นต้น ได้อาศัยความเหนือชั้นทางสังคม แทรกแซงเข้าไปแล้วทุกจังหวัด

ด้านการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัด พิษณุโลก ภาพรวมมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในด้านการจัดตั้งกองทุนซึ่งการกำหนดกฎของกองทุน การคัดสรรคณะกรรมการและสมาชิกตามที่กองทุนกำหนด การจัดสรรเงินที่ถูกต้องและ การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎที่มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติตามได้มี การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มทักษะให้สมาชิกและ มีการจัดประชุมที่สมาชิกให้ความ ร่วมมือในการประชุม ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สมาชิกให้ความสำคัญและมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน ซึ่งสอดคล้องกับ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2541:40) ได้ อธิบายกระบวนการจัดองค์กรว่าประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรและ วัตถุประสงค์ย่อยของแผนกต่างๆ กำหนดกิจกรรมหรือภารกิจที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ขอบเขตของวัตถุประสงค์ โครงสร้างองค์กรที่มีอยู่หรือพัฒนาหน่วยงานใหม่ และระดับเริ่มต้น จัดกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เป็นการรวมกลุ่มงานเล็กหรือที่กระจายกันเข้ามาไว้ด้วยกัน ซึ่งทำให้เกิดชั้น การบังคับบัญชา มอบหมายกิจกรรมแต่ละประเภทให้แต่ละบุคคล รวมทั้งมอบหมายอำนาจหน้าที่ ให้ด้วยซึ่งเป็นการให้ความสำคัญแก่บุคคลในองค์กรด้วย ซึ่งจะมีผลต่อการรวมกิจกรรมหลายๆ กิจกรรมเข้าด้วยกัน เป็นหน่วยงานภายใต้การควบคุมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สร้างช่องทางการ ประสานงาน สำหรับกิจกรรมของกลุ่ม หมายรวมถึงระบบการติดต่อสื่อสาร การเชื่อมโยงถึงกัน และกันภายในองค์กร และสมพงษ์ เกษมสิน (2542) ได้ให้ความหมายของการจัดองค์กรว่า คือ กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ขององค์กรให้ สามารถดำเนินไปโดยบรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้

แต่ในส่วนที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมคือ ในด้านการประชาสัมพันธ์ ในที่นี้ก็คือ การที่กองทุนต้องเป็นผู้แจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวให้สมาชิกได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การประชุม การจัดกิจกรรมต่าง รวมถึงผลการดำเนินงานของสมาชิก เพื่อเป็นข่าวสารและข้อมูลในการนำไปปรับใช้ในการพัฒนางานของตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะกองทุนเพิ่งจัดตั้งเครื่องมือหรือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ยังไม่มี ไม่มีงบประมาณในส่วนนี้ จะเป็นในลักษณะของการ บอกกล่าวต่อกันหลังจากมีมติในที่ประชุมเกิดขึ้น นอกจากนี้ในเรื่องของการดำเนินกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์กับสมาชิกเอง สมาชิกต้องมีส่วนร่วม ร่วมแสดงความคิดเห็น หรือปรึกษาหารือกันเพื่อจะ ได้กิจกรรมที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานและอาชีพตนเอง ซึ่งต้องตระหนักว่า งานที่ทำมีกรอบของงบประมาณ ระยะเวลา ในการสร้างอาชีพนั้นๆ และกิจกรรมที่ออกมาจะต้อง เป็นกิจกรรมที่เพิ่มทักษะความรู้ที่ตนสามารถประยุกต์ให้เกิดผลในงานที่ตนเองทำได้ในที่สุด

ซึ่งสอดคล้องกับ อรอนงค์ ธรรมกุล (2538) ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าจากการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาขององค์กรชาวบ้าน คือ องค์กรมีความเข้าใจสถานภาพความมั่นคงของกลุ่ม ความรู้สึกการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรมที่ทำให้กิจกรรมมีความต่อเนื่อง ความเข้มแข็งของกลุ่ม ที่เกิดจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม มีส่วนร่วมในการพัฒนา กลุ่ม การมีความรับผิดชอบสูง สามารถสร้างพลังในการขอกิจกรรม หรือ โครงการใหม่ๆ เข้าสู่หมู่บ้าน ได้อย่างมีศักดิ์ศรี การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรม การมีอิสระในการบริหารกิจกรรม โดยปราศจากการแทรกแซงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือองค์กรเอกชนและมีความเติบโตเข้มแข็งเช่นกองทุน

ด้านกิจกรรมตามหลักชุมชนเข้มแข็ง ภาพรวมมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในเรื่องการแบ่งงานตามความรับผิดชอบในกองทุน การจัดและเข้าร่วมประชุม การเรียนรู้ร่วมกัน โดยสมาชิกมีส่วนร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการประสานความร่วมมือสร้างเครือข่ายกับชุมชนข้างเคียง การสร้างความสามารถโดย กองทุนทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้และสร้างงานสร้างอาชีพ ฟังตนเองและเรียนรู้การทำงานในสังคม รวมถึงทำให้เกิดการสร้างจิตสำนึก เข้าใจเป้าหมาย เรียนรู้และช่วยกันทำงานของกองทุน ซึ่งสอดคล้องกับ พิบูลย์สิทธิ์ โชคชัย (2542) ได้ศึกษา เรื่องการส่งเสริมอาชีพเสริมเกษตรกรชุมชนของตำบองข้าราชการชั้นประทวน ผลการวิจัยพบว่า สภาพเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง หลังกิจกรรมแทรกแซงมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีความรู้ในการประกอบอาชีพเสริมเกษตรกรชุมชนแบบพึ่งตนเองมากขึ้น สามารถลดรายจ่ายในครอบครัวได้ สภาพปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างได้ลดลง แต่ยังมีความต้องการจะได้รับความรู้ด้านอาชีพเสริมเกษตรกรชุมชนแบบพึ่งตนเอง ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมอาชีพเสริมเกษตรกรชุมชนแบบพึ่งตนเอง โดยการให้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ การจัดตั้งกลุ่ม การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมอาชีพ สร้างเครือข่ายด้านวิชาการและการตลาด และการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ และมิ่งขวัญ แฉงสุวรรณ (2545 : 3) ได้กล่าวถึงความเข้มแข็งของชุมชนว่าปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้นั้นต้องพัฒนา คน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การพัฒนาต้องกระทำโดยคนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีปัญหา มีความต้องการในการแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งมีความรัก ความเอื้ออาทร จริงใจต่อกัน ภายใต้ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และความต้องการที่แท้จริงของชุมชน จึงจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนซึ่ง สอดคล้องกับ ปาน กิมปี (2540) และ มิ่งภาพ ศรีชะบา ได้กล่าวเป็นภาพรวมว่าชุมชนจะต้องสามารถพึ่งตนเอง ซึ่งเป็น ภาวะที่ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติ และทำเลที่ตั้งของชุมชนที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง และรู้จักการออม

การติดต่อสื่อสารกับชุมชนอื่น มีสมาชิกที่มีความสามารถเป็นผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มต่างๆ

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อโนชา วิบุลากร (2544 : 27) ได้ให้ความหมายของความเข้มแข็งของชุมชนไว้ว่าหมายถึง ชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้หรือทำอะไรได้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวแก้ปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง มีการปรึกษาหารือกัน มีการประชุมร่วมกัน เพื่อร่วมกันคิดแก้ปัญหาหรือกำหนดความต้องการ ทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง มีการแสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจที่ได้ร่วมกันคิดนั้นให้เกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ด้วยความรัก ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ไม่มีความขัดแย้งภายในชุมชน รู้เท่าทันต่อสถานการณ์ทางสังคม ทั้งภายในสังคมและสังคมภายนอกของตน รวมทั้งมีความสามารถในการเลือกและปรับใช้สิ่งใหม่ๆ เข้าสู่ชุมชนได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม โดยที่ชุมชนยังสามารถรักษาเอกลักษณ์อันดีงามของตนเองเอาไว้ได้ และธาดา วรรณปิยกุล (2546 : 7) ได้ให้ความหมายขององค์กรชุมชนเข้มแข็งไว้ว่า หมายถึง องค์กรที่มีความสามารถในการวางแผนงาน โครงการบริหารจัดการงบประมาณ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่และที่จะมีขึ้นในอนาคต รวมทั้งสามารถเผชิญกับสภาวะวิกฤติต่างๆ ได้ดี และสามารถส่งเสริมให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข และธีรรัช วงษ์ราช (2543 : 16) ได้ให้ความหมายขององค์กรชุมชนเข้มแข็งไว้ว่า หมายถึง การที่องค์กรชุมชนมีลักษณะที่มีผู้นำที่ดี มีความสามารถ เป็นที่ยอมรับ มีการจัดการในองค์กรชุมชน มีโครงสร้าง มีกฎระเบียบ สมาชิกมีส่วนร่วมในองค์กรชุมชน ลักษณะของกลุ่มเป็นกลุ่มที่มีอายุยืนยาว เป็นกลุ่มธรรมชาติ มีการเรียนรู้ขององค์กร มีกระบวนการเรียนรู้ มีการแก้ปัญหา รู้จักวิเคราะห์ปัญหา การจัดการความขัดแย้ง มีการสนับสนุนและยอมรับจากภายนอก จากภาครัฐและเอกชน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2544 : 13-19) ได้กล่าวถึงลักษณะของชุมชนเข้มแข็งไว้ดังนี้ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความเตรียมตัวตลอดเวลา มีความสามารถรับรู้ ความเป็นไปของโลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นทางด้านอาชีพการเมือง การปกครอง ด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาที่จะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนได้ เป็นชุมชนที่รู้จักการจัดการตัวเอง ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมสำคัญ 4 ประการ คือ มีการวางแผน การจัดกระบวนการ เพื่อเตรียมคน วัสดุ ทุนดำเนินการ การดำเนินการ และการลงมือดำเนินการตามแผน ตลอดจนการเรียนรู้จากการประเมินผลเพื่อรักษาความมั่นคงหรือความเข้มแข็งและสร้างความก้าวหน้าให้กับชุมชนของตนเองเป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ คือ สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน มีความผูกพัน เสียสละ เพื่อชุมชนที่มีขีดเหนียวจิตใจร่วมกันเป็นชุมชนที่มีสันติภาพ เป็นลักษณะของความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

และสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ ประชาชนในชุมชนสามัคคีกัน และอยู่ในสังคมได้โดยไม่ต้องวิตกกังวลเรื่องปัญหาชุมชน และธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2543 : 62) ได้กล่าวถึงองค์กรชุมชนเข้มแข็ง ว่ามีแนวคิดในเรื่องอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ การจัดการ การบริหารงานและมีเครือข่าย ทุน กิจกรรม รวมทั้งอำนาจสิทธิร่วมกัน

ยังมีรายละเอียดที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมคือ การสร้างจิตสำนึกเรียนรู้ถึงเป้าหมายนอกจากร่วมกันทำกิจกรรมที่ตนเองชอบแล้ว สมาชิกจะต้องร่วมสร้างกองทุนให้มีความแข็งแกร่งมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงจะเกิดผลตามที่สมาชิกในกองทุนทุกคนต้องการ ในส่วนของการสร้างเครือข่ายนั้นจำเป็นจะต้องเพิ่มการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกับชุมชนข้างเคียงเพื่อศึกษาเพิ่มเติมและนำมาใช้ในกองทุน นั่นคือการเรียนรู้จากประสบที่แท้จริงของชุมชนข้างเคียงนั่นเอง และสุดท้ายการเรียนรู้ร่วมกัน สมาชิกจะต้องร่วมเรียนรู้ร่วมสร้างอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้เกิดความต่อเนื่องในความรู้และงานที่ตนได้ลงมือทำอยู่ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ เอี่ยมเดือน ไชยหาญ (2542 : 79) ได้ให้ความหมายเครือข่ายชุมชนว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ที่มนุษย์จะต้องมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอยู่แล้วเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันอย่างต่อเนื่อง และสำนักงานพัฒนาชุมชนเมืองของกระทรวงมหาดไทย (2538 : 5) ได้เสนอแนวคิดของลักษณะเครือข่ายองค์กรชุมชนที่มีประสิทธิภาพไว้ว่า ฐานสมาชิก สมาชิกมาจากกลุ่ม มีการกำหนดระบบบริหารงานที่ชัดเจน มีการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องชัดเจน พัฒนาศักยภาพของสมาชิก มีการขยายตัวและมีความเป็นหนึ่งเดียว

2.3 เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษ ในหน่วยทหารจังหวัด พิชณุโลก

ในเรื่องปัญหาและอุปสรรค มีปัญหาและอุปสรรคระดับปานกลาง ปัญหาที่ควรแก้ไขมากที่สุดได้แก่การประสานงาน ทั้งในองค์กรของตนเอง และโดยรวมต่างชุมชน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมความรู้เพิ่มขึ้น และจะได้ทราบรูปแบบการทำงานของต่างชุมชน กิจกรรมต่างๆที่ชุมชนไม่มี รวมทั้งการได้รับการดูแลจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รองลงมาในเรื่องการบริหารจัดการ ควรมีการส่งเสริมความรู้ในการบริหารงานให้กับสมาชิก โดยเฉพาะรูปแบบการดำเนินงานกองทุนที่เน้นกับชุมชนแบบทหารเพื่อให้เกิดแนวทางที่เหมาะสมมากที่สุด

สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ ในการทำกิจกรรมร่วมกัน มากที่สุด และ ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแล ควรติดตามและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ต้องแบ่งคนทำงานให้มีหน้าที่ และรับผิดชอบชัดเจนมากขึ้น ภายใต้กรอบของเวลาด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 สำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเบื้องต้นในเรื่อง นโยบาย ความพร้อมของสมาชิก และคณะกรรมการ งบประมาณสถานที่ และจำนวนสมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ จังหวัดทหารบกพิษณุโลก หน่วยงานในส่วนของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เป็นเจ้าของเงินทุน ควรมีการตรวจสอบข้อมูลขั้นพื้นฐานของประชากรในหมู่บ้านในด้านต่างๆ เช่นความพร้อมของสมาชิกในกองทุน การศึกษา สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ครอบครัว วัฒนธรรม สถานที่ที่ทำการกิจกรรมของชุมชน ว่ามีสภาพเป็นอย่างไรเพื่อเป็นข้อมูลที่รัฐจะได้กำหนดกรอบแนวทางในการทำความเข้าใจ ช่วยเหลือด้านสถานที่ทำการกิจกรรมของชุมชน และการพัฒนาอาชีพที่ถูกต้อง

3.1.2 ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการดำเนินงานในเรื่อง การบริหารจัดการ กองทุนอยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่สามารถประสานการทำงานระหว่างสมาชิกในการปฏิบัติตามที่ กองทุนกำหนด ดังนั้นหน่วยงานในส่วนของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรจะต้องกำหนดเจ้าหน้าที่ในส่วนของจังหวัดที่มีกองทุนตั้งอยู่ ร่วมกับหน่วยทหารในจังหวัด พิษณุโลกที่ได้มีการจัดตั้งกองทุน ในการให้ความรู้แก่ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานกองทุนมากขึ้น

3.1.3 ผลการดำเนินงานพบว่า ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี กิจกรรมตามหลัก ชุมชนเข้มแข็ง ทำได้ปานกลางโดยเฉพาะเรื่องการสร้างจิตสำนึก การเพิ่มขีดความสามารถ การ เรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้นกองทุนโดยคณะกรรมการกองทุนจะต้องประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ ขอวิทยากรสำหรับจัดการอบรมในการสร้างจิตสำนึกของสมาชิก และจัดตั้งชุดประชาสัมพันธ์ของ กองทุนขึ้นในการ ผลิตให้ข่าวสารข้อมูล และทำความเข้าใจแก่สมาชิกในกองทุน

3.1.4 ผลการวิจัยพบว่า กองทุนส่วนใหญ่ไม่มีสถานที่ที่สะดวกต่อการทำ กิจกรรมของกองทุนและขาดความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการ ดังนั้นคณะกรรมการกองทุนต้อง ประสานกับผู้บังคับหน่วยทหารที่มีกองทุนจัดตั้งอยู่ในการอำนวยความสะดวกสำหรับการจัด สถานที่ที่เหมาะสม สำหรับสมาชิกที่ยังไม่สามารถเข้าร่วมเครือข่าย หน่วยงานในส่วนของกรมการ ปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จะต้องริบจัดอบรมเรื่องการบริหารงานกองทุนเพื่อให้ เกิดความเข้าใจ และง่ายในการปฏิบัติ ส่วนสมาชิกที่ผ่านการอบรมหรือมีความเข้าใจแล้วจะต้อง ช่วยกันสร้างความเข้าใจให้แก่สมาชิกที่เหลืออยู่มากขึ้น และเป็นตัวอย่างในการทำงานต่อไป

3.2 สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการประเมินผลผลิตและผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลกต่อไป

3.2.2 ควรทำการติดตามผลการประเมินการดำเนินงานกองทุนชุมชนกองทัพบกทั่วประเทศ

3.2.3 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในกองทุนชุมชนพิเศษในหน่วยทหาร จังหวัดพิษณุโลกต่อไป

3.2.4 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งชุมชนในหน่วยทหาร